

*The Academy of Management
and Administration in Opole*

ACTUAL SPACE OF PHILOLOGY

Opole 2021

The Academy of Management and Administration in Opole

ACTUAL SPACE OF PHILOLOGY

Monograph

is dedicated to the 6th anniversary of cooperation between the Academy of Management and Administration in Opole and the State Higher Education Institute of «Donbas State Pedagogical University» and the 25th anniversary of the Faculty of Philology (Ukraine)

Edited by Olena Kolhan

Nataliia Ovcharenko

Józef Kaczmarek jr.

Opole 2021

ISBN 978 – 83 – 66567 – 27 – 6

Actual space of philology. Editors: Olena Kolhan, Nataliia Ovcharenko, Józef Kaczmarek jr. *Monograph.* Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021, pp.370, illus., tabs., bibls. ISBN 978-83-66567-27-6.

Editorial Office:

The Academy of Management and Administration in Opole

45-085 Poland, Opole, 18 Niedziałkowskiego str.

tel. 77 402-19-00/01

E-mail: info@poczta.wszia.opole.pl

Reviewers

prof. Zhanna Krasnobaieva-Chorna, DrSc (Ukraine)

Sławomir Śliwa, PhD, the Academy of Management and Administration in Opole

Editorial Board

Chief editors

Olena Kolhan (Ukraine), Nataliia Ovcharenko (Ukraine), Józef Kaczmarek jr.

Editorial board members

Mariola Macala, Ruslana Padalka (Ukraine), Kacper Pokusa, Tadeusz Pokusa, Victor Razzhyvin (Ukraine), Victoriia Slabouz (Ukraine), Małgorzata Turbiarz

Technical editor

Olha Rybalchenko

Publishing House:

The Academy of Management and Administration in Opole

45-085 Poland, Opole, 18 Niedziałkowskiego str.

tel. 77 402-19-00/01

Authors are responsible for content of the materials.

© Authors of articles, 2021

© Olena Kolhan, Nataliia Ovcharenko, Józef Kaczmarek jr.

© Publishing House WSZiA, 2021

TABLE OF CONTENTS

Preface	6
Part 1. Linguistic Historiography.....	9
1.1. At the origins of genealogical classification of languages: historicism and linguistic relation.....	9
1.2. P. Buzuk's views on methodology of historical linguistic research.....	18
1.3. Studying parataxis and hypotaxis in the concepts of scientists of the 20s – 60s of the 19 th century.....	28
1.4. Representatives of the Kazan linguistic school about the problem of parent language.....	38
1.5. On the issue of classification of English social dialects in linguohistoriographical aspect (the 19 th – the 21 st centuries).....	47
1.6. Anthropocentrism from the viewpoint of linguistics.....	56
Part 2. Slavistic Studies.....	67
2.1. New trends in the use of transformed colorful setphrases of biblical origin in the language of modern Ukrainian media.....	67
2.2. Professional text as a means of transmission of professional knowledge in the learning process of higher pedagogical school.....	77
2.3. Forming hardness / softness correlation in the Ukrainian language.....	86
2.4. Nicknames derived from the names and surnames of the inhabitants of Sloviansk.....	96
2.5. Methods and peculiarities of translation of certain groups of proper names and brands.....	107
2.6. Phraseological semantics as a factor of expression of mental features of the people (on the material of the Ukrainian and Polish languages)...	117

2.7. The figurative potential of the symbol of water in the worldview of the Ukrainians.....	126
Part 3. German Studies Within New Studios.....	139
3.1. Paronymic devices as linguostylistic mechanisms of expressive and evaluative modality actualization.....	139
3.2. The nominative «Coronavirus Disease» in the German media.....	148
3.3. On the issue of phonetic adaptation of English borrowings in the Ukrainian language.....	156
3.4. Peculiarities of slang correlation with literary standard of the English language.....	166
3.5. Peculiarities of use and characteristics of cultural component of phraseological units of English slang.....	175
3.6. Rendering realia and colour nominations as a specific problem in the translation of fiction works for children.....	184
3.7. Lexical peculiarities of forming political vocabulary of the English language.....	193
Part 4. History and Theory of Literature in Modern Philological Epistem.....	202
4.1. Specificity of representation of the artist's fate under the conditions of lack of freedom in Borys Teneta's short story "Vynakhidnyk" ("Inventor").....	202
4.2. Features of the investigation in Oles Ulianenko's detective novel «Dauphin of Satan».....	212
4.3. Manifestation of mythological thinking in O. Gonchar's novel «Your dawn» and V. Pelevin's story «Yellow arrow».....	222
4.4. Female characters in short stories by M. L. Kaschnitz.....	232
4.5. Aspects of visualization of poetic works.....	242
4.6. Sublimation of elements of painting intexts (on the example of E. Andievska's creative studios).....	252

4.7. Peculiarities of perception and understanding of events of the Russian-Ukrainian war in the works of Ukrainian writers – its participants.....	262
---	-----

Part 5. Relevant Problems of Professional Training of

the Teacher-Philologist.....272

5.1. Professional socialization of students-philologist in terms functioning of social-communication space of higher educational institution (on the example of the Philological faculty of the SHEI “Donbas State Pedagogical University”).....	272
5.2. Professional development and in-service training of foreign language teacher.....	282
5.3. English language teaching in institutions of secondary comprehensive education of Ukraine under the conditions of distance learning educational process: difficulties and ways to overcome them.....	292
5.4. History of philology in the system of current humanitarian knowledge: linguodidactic aspect.....	301
5.5. Forming key competences of future English teachers.....	312
5.6. Principles of using multimedia teaching means in professional foreign language training of future foreign language teachers.....	321
5.7. Peculiarities of studying the language of works of fiction of foreign literature.....	332
5.8. Using media technologies as a way of increasing personal and professional skills of future English language teachers.....	342

Annotation 351

About the Authors 365

Preface

Current political, economic, humanitarian challenges facing the Ukrainian society and the multicultural world community, in general, are naturally reflected in the vectors of scientific search in research activities in various fields, including philology. The need to optimize communication processes stimulates the development of new areas of linguistics, more and more attention is being paid to the functional aspects of language, means of international communication, factors of high-quality translation, and at the same time preserving the identity of the Ukrainian language. Authors of literary works have responded by turning to previously forbidden topics, using new stylistic devices and techniques, expanding the spectrum of literary genres and their combination; the topic of historical memory and deep comprehension of social problems have become acute. All this has been reflected in the literary studies of recent years. At all its levels, national education is being transformed, demanding from scientists-methodologists a sound theoretical basis for the formation and development of a new Ukrainian school, the introduction of innovations and modern technologies, and the provision of high-quality training of the young generation in philological disciplines.

The authors of the collective work, based on significant factual material and through the prism of broad theoretical generalizations, offer their own extraordinary solution to many issues. The fundamental linguistic, literary, and didactic problems considered in the monograph to the greatest extent demonstrate the level of interest of scientists in modern issues of philology, which determines the relevance of the suggested publication.

The monographic study is dedicated to the 25th anniversary of the Philological Faculty of the State Higher Educational Institution “Donbas State Pedagogical University” and is the result of work of the team of authors whose scientific and educational activities are associated with it. The publication reflects the main areas of scientific studies that the university philologists have been working over: linguistic, historiographic, Slavic studies, Germanic philology in line with new studying, history, and theory of literature in the modern philological episteme, topical problems of professional training of a teacher-philologist.

The monograph opens with the historiographic investigations, which offer original models for solving the issues of historicism and language kinship as the foundations of the genealogical classification of languages, linguistic understanding of anthropocentrism, the methodology for studying the history of language, parataxis, and hypotaxis, proto-language, as well as the English social dialects from the standpoint of linguistic history in the works of certain scientists and scientific schools of the 19th–20th centuries.

The logical continuation of the insight into the history of the development of the language is the second section of the monograph, concentrated on studying various levels of linguistic units in the Slavic languages, such as hardness/softness correlations in the Ukrainian language; nicknames formed from the first and last names of the inhabitants of Sloviansk; the figurative potential of the “water” symbol in the worldview of the Ukrainians; tendencies in the use of the transformed set expressions of biblical origin in the language of modern Ukrainian media; the professional text as a means of transmitting professional knowledge in the educational process of a higher pedagogical school. At the same time, the analysis in the comparative aspect (phraseological semantics as a factor in coding the worldview characteristics of the Ukrainian and Polish peoples) and the translation aspect (methods and peculiarities of translation of some groups of names and brands) also appears to be important.

The relevant studies are conducted on the material of the English and German languages (paronymic means as linguistic-stylistic mechanisms of actualization of expressive and evaluative modality; the correlation of slang to the literary standards of English; the use and characterization of the cultural component of phraseological units of English slang; the nominative “coronavirus disease” in the German media). The author’s interpretation of the issue of phonetic adaptation of Anglicisms in the Ukrainian language is interesting.

The literary section of the monograph represents a modern approach to the diverse study of works both of national literature (the specifics of the representation of the artist’s fate under the conditions of lack of freedom based on the short story by Borys Teneta “Vynakhidnyk” (“Inventor”); the peculiarities of the investigation in the detective novel by Oles Uljanenko “Dauphin of Satan”; the sublimation of the elements of painting in the texts (on the example of the creative studies by E. Andiiivska); the

peculiarities of perception and comprehension of the events of the Russian-Ukrainian war in the works of domestic writers – its participants) and foreign literature, in particular of the comparative character (female images in the stories by M. L. Kashnits; manifestation of mythological thinking in O. Gonchar's novel "Your Dawn" and V. Pelevin's novel "Yellow Arrow"). To a certain extent, the analysis of epy aspects of visualization of poetic works is adjacent to them.

A number of studies are devoted to the issues of philological education. The review of the history of philology in the system of modern humanitarian knowledge from the point of view of linguodidactics is offered. Particular importance is attached to the teaching methods of studying language and literature in secondary comprehensive schools (teaching the English language in secondary comprehensive schools under the conditions of the distance educational process; studying the language of fiction works of foreign literature), pedagogical universities (forming the key competences of future English teachers; the principles of using multimedia teaching aids in professional training of future foreign language teachers; using media technologies as a way to improve the personal and professional skills of future English teachers) and in institutions of postgraduate education (professional development and postgraduate education of a foreign language teacher). The authors have not ignored such an important problem as the professional socialization of philology students under the conditions of the functioning of the social-communication space of the university (it is significant that the issue was studied on the example of the SHEI "Donbas State Pedagogical University").

The authors hope that the results of scientific studies, which are reflected in the monograph, will be useful to linguists, literary scholars, employees of educational institutions, postgraduate students, and student youth.

Nataliia Ovcharenko, Editor
Donbas State Pedagogical University

2.7. The figurative potential of the symbol of water in the worldview of the Ukrainians

2.7. Образний потенціал символу *вода* у світоглядних уявленнях українців

Символьне світосприймання марковане системою мовних одиниць і способами моделювання світу, що є передумовою формування мовного архетипу. Лише архетипні символи зберігають однакове значення в ритуалах, обрядах, фольклорі, фразеології, релігії, мистецтві тощо. Символи-архетипи формувалися на тому етапі мислення, коли людина оперувала магічною образністю й символікою. Архетип, міфологема, символ є історично сформованою сукупністю взаємопов'язаних мотивів, образів, значень, які здатні розгорнутися в сюжет й об'єктивувати зміст. Як зазначав Ю. Лотман, окремий символ – ізольований текст, який вільно функціонує в хронологічній площині культури й корелює з її синхронними сферами [4, с 146]. Інтерпретація мовного дискурсу з позиції етнолінгвістики, виявлення стереотипних, символічних й асоціативних значень потребує системного аналізу для з'ясування образу-символу *вода* у світоглядних уявленнях українців, його відбиття в мовній картині світу.

Дослідженню звичаїв, обрядів і вірувань, зумовлених ритуальним застосуванням води в лікувальній, любовній і господарській магії, присвячені наукові студії І. Вагилевича, Я. Головацького, Й. Лозинського, В. Козарищука, А. Кралицького, І. Франка, В. Хиляка, В. Шухевича та ін. Народні уявлення про воду та її знакову функційність вивчали З. Болтарович, Н. Здоровега, О. Остапик, Є. Сявакко, І. Красовський та ін. Наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. було оприлюднено низку наукових розвідок, присвячених вивченню обрядодій із водою в різних галузях традиційної культури, де дослідники (В. Борисенко, О. Боряк, О. Васянович, О. Порицька, С. Ципишев та ін.) виокремили певні аспекти зазначеної проблематики. Аналізу взаємозв'язку мови й культури, способів кодування й декодування важливої для етнолінгвістики інформації у

фразеологічній площині присвячені дослідження Н. Бабич, М. Ковшової, Г. Кузь, О. Левченка, О. Майбороди, П. Мацькова, Л. Савченко, О. Селиванової, М. Скаб, Л. Скрипник, В. Телії, В. Ужченка, І. Чибор та ін.

Аналітичне спрямування новітніх розвідок засвідчує значний поступ у дослідженні пропонованої теми, проте парадигма вербалізаторів образу-символу *вода* й особливостей їх репрезентації в етнолінгвістичному вимірі є недостатньо дослідженим об'єктом в українській лінгвокультурі. Звичаєво-ритуальні реалії притаманні побутово-господарській діяльності, обрядовості й звичаям, вони зафіксовані у фольклорному та фразеологічному прошарках мови. Дослідження таких реалій уможлиблює пізнання предковічних традицій, вияв світоглядних і морально-етичних засад традиційної народної культури українців. Вивчення обрядодій, з'ясування їх генези й семантики посприяє кращому усвідомленню історичного минулого народу, його духовних і мовних цінностей, надасть змогу з'ясувати механізм їх впливу на менталітет українців. У цьому й вбачаємо актуальність порушеної проблеми.

Мета статті – здійснити етнолінгвістичний аналіз образу-символу *вода* як маркера світоглядних уявлень українців. Зазначена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) репрезентувати мовні одиниці, що кодують елементи світоглядних уявлень українців про символічну сутність *води*; 2) з'ясувати знакову функційність цього символу у віруваннях українців; 3) виокремити семантичні різновиди фразеологізмів із лексемою *вода*, окреслити образно-асоціативний потенціал таких мовних одиниць.

Неусвідомлення сутності властивостей *води*, невміння пояснити їх спричинило почуття страху у світоглядних уявленнях наших предків перед невідомою й таємничою її стихією, сформувало низку обрядів, пов'язаних із нею. Досліджуючи символіку *води*, М. Еліаде зазначав: «Вода символізує всесвітню сукупність віртуальностей: вона – *fons et origo*, резервуар усіх можливостей існування; вона передує будь-якій формі й підтримує будь-яке творіння. Одна із вірцевих картин творення – острів, що раптово постає серед хвиль. Натомість занурення під воду символізує падіння в доформальне, повернення в

непроявлену модальність добуття. Занурення повторює космогонічний акт проявлення форми; занурення рівнозначне розпаду форм. Із цієї причини символізм води передбачає як смерть, так і відродження. Контакт із водою завжди дає можливість відродитися: за розпадом іде «нове народження», а занурення запліднює та збільшує потенціал життя» [3, с. 69]. Хв. Вовк стверджував, що українці воду вважали святою; у неї не можна плювати, спорожнятися, найчастіше «непочата» вода набуває святих і цілющих властивостей, не занечищена ще жодним доторканням, чи коли освячена, особливо в певні дні [2, с. 176].

Уявлення про воду як архетипний символ зумовлене її здатністю підтримувати життя, адже без неї не могло сформуватися жодне поселення. Вода є постійним супутником людини від народження аж до смерті. Українці поклонялися воді, вірили в її надзвичайну силу, у її магічність. Навіть існує таке вірування: *якщо вповні з водою перейти дорогу кому-небудь, тому обов'язково пощастить*. У переказах різних народів загальновідомим є водопоклоніння: люди, схиляючись над водою, приносили жертви річкам, болотам, озерам, бо вірили, що вода дасть довге життя й міцне здоров'я. Невипадково в народному мовленні побутує вислів: *Пийте здорові! або На здоров'я!*

У легендах ідеться про те, що й земля лежить на воді, а сонце під кінець дня, із заходом, опускається у воду, а тому завжди вранці свіже, світле й бадьоре. Воду вважали першопочатком світу, а тому її одухотворення в усіх різновидах відбито й у таких мовних одиницях: *дощ іде / падає, вода прибуває, роса впала тощо*. Викликання «небесної води» – дощу пізніше перетворилося на обрядові дитячі ігри, заклички, напр.: *Иди, іди, дощику, Зварю тобі борщику В полив'янім горщику, Мені каша, тобі борщ, Щоб густіше ішов дощ*.

Воду здавна шанують як святу, поклоняються їй, вважають за великий гріх плювати в неї. Вона має здатність змивати бруд, зцілювати від недуги, очищати, тому її освячують, щоб відганяла нечисту силу. У давнину людину, яку запідозрили у відьомстві, занурювали у воду: якщо та потоне, то – чиста перед Богом, якщо ні, то така людина має нечисте сумління, її *виведено на чисту воду*.

Символіку здоров'я, краси, пов'язану із цілющими властивостями води, зафіксовано у звичаї «вмиватися крашанками», коли водою з крашанок дівчата вмивалися, аби бути красивими, рум'яними, багатими. А тому про красивих, здорових дівчат кажуть: *Гожа, як чиста вода; Така гарна, хоч з лиця водинапитися (з лиця воду пий); Здорова, як вода; Глянь у воду на свою вроду.* Сльози так само здатні очистити людину, їхнє сакральне значення зафіксовано у фразеологічних сполуках, напр.: *сльози давлять; сльози в горлі застряли; киплять сльози; сльози течуть рікою* тощо.

«Небесна вода» відіграє надзвичайно важливу роль (насамперед на календарні свята) у прогнозуванні погоди на цілі сезони, а відтак – на врожай. Майже універсальною є прикмета: *«На всі великі свята як іде сніг або дощ, то це означає, що буде урожай»* [10, с. 75]. На Стрітіння (2 лютого за старим, 15 лютого за новим стилем) вірили: *«Як буде мороз, то значить буде весна засушлива, а як на цей ден півіть (петух) на порозі води нап'ється, то хазяїн весною сліз нал'ється. Значит, це весною будуть дощі и худобой буде дуже вашко робить по серой землі»* [10, с. 75]. Значущою датою землеробського календаря весняного циклу скрізь в Україні було Благовіщення (25 березня за старим, 7 квітня за новим стилем). Важливим є спостереження за рососою, а також рівнем талої води: *«Коли на Благовічення питух на порозі води нап'ється, так до Юрія вівця напасетя. Коли на Благовіщення роса утром буде, так то буде багато огурців. А якщо із стріхи капотітиме, то буде багато меду. А якщо ни буде роси, то буде багато яєць»* [10, с. 76]. Окреме місце в низці знакових прикмет, як складників комплексу метеорологічних знань слобожан, посідали ті, що були пов'язані із зовнішнім виглядом Місяця, Сонця та зір. Зважали на те, дощовий чи недощовий молодик: *«Як відро удержиться на кінечку місяця – дощовий, а як не здержиться – дощу nebude»*; *«Дощовий місяць – як рівний, як лежить – то сухий»*; *«Місяць в тумані (кругом нього, як туман) – через день-два дощ»* [6, с. 236]; *«Місяць, що народився – тупорогий: «висне пузо» – зимою – до снігу, а влітку – до дощу»* [10, с. 80].

Отже, підґрунтям традиційних знань слобожан із метеорології є тривале спостереження за природними явищами в конкретному екологічному середовищі відповідного регіону. Сукупність погодних реалій пояснювали методами, доступними носіям традиційної культури, зважаючи на комплекс різноманітних прикмет, спостережень за природою, тваринним світом тощо, тобто знань, вироблених століттями, про особливу силу явищ природи, їх надзвичайні властивості. Прагнення «маніпулювати» (наскільки це було можливим) ними передбачало досягнення основної мети – відвернути бурю чи град, викликати дощ, і насамкінець – забезпечити врожай і захистити його впродовж усього циклу господарської діяльності: від сівби (садіння городини) до жнив (збирання врожаю, сінокосу тощо) та подальшого його збереження.

Як засвідчують етнографічні джерела, вода здавна посідала провідне місце й у лікувальній магії українців, тому що вода відігравала значну роль у житті народу, її реальні властивості були важливими для українців, хоч і часто суперечливими: по-перше – це цілюща, животворна сила, джерело всього живого на землі; по-друге, – це грізна, руйнівна стихія, але основне її призначення вбачали в зціленні хворого, напр.: *«Вода бігуча, вода котюча і вода Йорданська береги потопила і луги поломила, народженому, молитвяному, хрещеному (ім'я) уроки отходила, а уроки водяні, вітряні і прорізні. Во віки віков. Амінь»* [10, с. 178]; *«Помагаєш ти, вода явлена, очищаєш ти, вода явлена, і луги, берега і середину! Очищай ти, вода явлена, народженого від призору продуманого, погаданого, зустрічного, водяного, вітряного, жіноцького, парубоцького, дівоцького!»* [7, с. 56].

На окрему увагу заслуговують обрядодії, пов'язані з очищувальною властивістю води; такі обряди в лікувальній магії пояснювали тим, що перша мала здатність змивати бруд. Згідно із законом імітативної магії, вона так само могла очистити людину від хвороби, і, за аналогією, у ній вбачали зцілення майже від усіх недуг. На думку М. Еліаде, «...як у космологічному, так і в антропологічному планах занурення у воду не означає остаточного згасання, це тимчасове повернення в невиразне, за яким іде нове творення, нове життя чи

«нова людина» [3, с. 69]. У ХІХ – на початку ХХ ст. на території України зафіксовано кілька форм очищувальних обрядів водою: купання, обмивання, умивання нею тощо. Окремі з них за походженням є дохристиянськими, інші – явищем синкретизму язичництва й християнства.

Українці особливо цінували воду, освячену в церкві: посвяченою на Маковія водою кропили ожереди, аби оберегти їх від мишей [5, с. 130]; стрітенська вода зі спеченими того дня коржами була найкращим засобом від пристриту [5, с. 143]; з вербового кілка, умоченого в йорданську воду, пасічники робили хрести для пасіки [5, с. 143]; йорданську воду як лікувальний засіб давали й тваринам, промовляючи: *«Пийте, волики, йорданську воду, не бійтесь спою. Сей день Божий – свята середа, будьте сильні, здорові, як йорданська вода. Водиці нап'ється, воно все й минеться»* [2, с. 88]. Благовіщенська вода відганяла лихоманку [10, с. 180]; «юревійкою» змащували худобу, виганяючи вперше на пасовище [1, с. 515]. Крім свяченої води, лікувальні властивості мали також настойки на освяченому зіллі, наприклад, зокрема у відварі зі святої верби знахарки купали хворе дитя, промовляючи: *«Місяцю-Адаме, ім'я тобі Авраме! Дай тіла на ті кості; а як не даси, то прийми моці!»* [5, с. 31].

На особливу увагу заслуговують ритуальні дії з водою в купальській обрядовості. За віруваннями, спільними для всіх слов'ян та інших європейських етносів, вода в Іванівську ніч набуває особливо цілющих властивостей. У багатьох місцевостях України хворим, особливо на шкірні хвороби, радили в цей день до схід сонця скупатися в річці [10, с. 180]. Дослідники акцентують на особливому значенні чарівництва проточної води, на їхню думку, «вода забирає хворобу разом з кинутими в неї предметами» [10, с. 180]. Від вроків напували, умивали й змочували різною водою: свяченою, наговореною, непочатою й отриманою від обмивання особливо шанованою іконою [10, с. 180]. Особливі властивості українці надавали «непочатій воді», яку готували в такий спосіб: жінка-знахарка надягала на себе все чисте, як на свято, і вночі, щоб не чути людської розмови й шуму, ішла в супроводі кого-небудь брати воду з трьох криниць. Перед кожною криницею робила три земних поклони й говорила:

«Господи Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй нас, амінь. Здоров, земля Тетяно, а вода Оляна! Благослови мене, Господи, водиці набрати рабу Божому (ім'я)» [10, с. 181]. Особливо ефективною вважали воду чи росу, зібрану на великі релігійні свята. Напередодні Богоявлення ходили на річку по воду й були переконані, що вона мала неабиякі цілющі властивості й могла зберігатися від двох до трьох років [9, Кн.2, с. 6]. Освячену на Водохреще воду зберігали впродовж року, оскільки їй теж приписували лікувальні властивості від усіх недуг; нею окроплювали також житло, будівлі й тварин. Кожен, хто першим набрав воду, мав надію на покращення господарства. Пасічники повинні зберігати воду й окроплювати нею вулики та рої [10, с. 181]. Вірили, що в Чистий до схід сонця ворон купає в річці своїх дітей, тому людині, яка бажає позбутися язв чи висипу на тілі, потрібно скупатися раніше за ворона, бо, запізнившись, не отримаєш зцілення [10, с. 181]. У кожній родині зберігали освячену стрітенську, великодню, благовіщенську воду. Весною, під час першої грози, дівчата вмивалися з тильної сторони руки, наливаючи воду не на долоні, а зверху, і витирали собі обличчя чимось червоним, аби бути здоровими й красивими [10, с. 182].

В усній народній творчості й демонологічних віруваннях українців репрезентовано й уявлення про здатність води (особливо освяченої) охороняти від злих духів, що є архаїчними світоглядними універсаліями. Водночас воду сприймали як джерело хаосу й небезпеки. В Україні побутували давні вірування в те, що в різних водоймах живе нечиста сила, душі потопельників. Воду вважали місцем, з якого поширюються недуги, стихією чи речовиною, яка внаслідок певних обставин чи дій стає небезпечною. Такі уявлення зумовили чимало своєрідних світоглядних і звичаєвих явищ: віру в існування певних міфологічних персонажів, локалізованих у воді (потопельник, русалка, щезник, водяний упир, гадячий цар тощо); виникнення замовлянь із відсиленням хвороб і *нечисті за моря, у воду, з водою*; «насилання» чарів водою (біля ріки або тією, у якій обмивали небіжчика чи вимочували зміїну шкіру); настанов і заборон щодо зберігання та вживання води, купання у водоймах у певні періоди року й

вночі. Воду **використовували в обрядах** переходу з одного стану в інший (перша купіль немовляти, хрещення, весілля, ритуальне обмивання перед похороном). Воду, як утілення жіночого життєдайного начала, вважали й джерелом родючих сил природи. Загалом вода символізує дівчину, жінку, їхню красу й жіночі чари. Свою воду – дівочу вроду – дівчата пильно охороняли, бо коли хлопець передчасно *«нап'ється води чи розіб'ється посудина, у якій зберігається ота чарівна рідина»*, буде дівчині лихо. *«Напоїти коня»* у народних піснях – усе одно, що дати напитися хлопцеві, тобто подарувати своє кохання [7].

Велике значення має те, чи чиста вода тече чи каламутна. Чиста – це здоров'я, радість, вірність, щастя. Каламутна – смуток, зрада (якщо людині насниться, що вона бредє каламутною водою, це віщує хвороби). Досить веселим (особливо для хлопців) є другий день Великодніх свят, так званий «обливаний понеділок». Хлопці поливають дівчат водою, і це дійство має яскраво виражену шлюбну символіку, парубки намагаються облити саме «свою» дівчину [2].

Отже, образ-символ *вода* у віруваннях українців насамперед має таке функційне навантаження: очищення (як фізичне, так і духовне), цілющі властивості, подовження життя, прогнозування врожаю/неврожаю. Архетипні властивості *води* репрезентовані в багатьох символах, що формують певну конфігурацію лексико-асоціативного поля й окреслюють його образний потенціал. Зазначений символ моделює парадигму вербалізаторів, які охоплюють і периферійні відгалуження номінацій, співвіднесених із *водою* денотатів (*дощ, роса, відлига, сніг, сльози, купання, обмивання, умивання, Чистий четвер, «обливаний понеділок»* тощо). Символічні співвідношення образності *води* в обрядодіях репрезентовані різноманітними модифікаторами, зокрема *небесна вода, наговорена вода, непочата вода, тала вода, освячена вода, йорданська вода, благовіщенська вода, «юревійка», вода в Іванівському ніч, чиста вода, каламутна вода, «капає штриха», «умиватися крашанками»* тощо.

Вірування в очищення водою й відповідні обрядодії поповнили й фразеологічну систему української мови, яка відіграє важливу роль у відтворенні мовної картини світу. Завдяки образності, підґрунтям якої є метафори й символи,

фразеологізми не потребують розширених контекстів, а тому їх зміст може декодувати кожен носій національної мови. Суб'єктивна категоризація явищ, конвенція (домовленість, традиції) і повторюваність, без якої взаємопорозуміння було б неможливе, сприяють формуванню стереотипу, потрібному складнику спільної мови й коду культури. А стереотипізація зумовлює символізацію. Українці по-своєму дають визначення, які залежать як від морального, так і від фізичного стану людини, стосунків у соціумі, його ціннісних критеріїв, від здатності мовців узагальнювати спостереження над власною життєдіяльністю. У мові закладено глибинні прошарки культури, засвідчено рівень національної свідомості, сформовано підвалини життя українців. Народна мудрість зумовила виникнення фразеологізмів і з лексемою *вода*, напр.: *хвилюємося з найменшого, часто незначного приводу – піднімаємо бурю в склянці води*; хочемо змін, але не знаємо, якими вони будуть, якщо докладемо зусиль до їх здійснення, говоримо: *вилами на воді писано*; зникаємо надовго – про нас скажуть: *як у воду канули*; з нашими друзями нас *водою не розлити*; засмучуємося – ходимо, *як у воду опущені*; якщо нам комфортно – відчуваємо себе *як риба у воді*; хтось приховує злочинну діяльність – *ховає кінці у воду*; не реагуємо на зауваження чи незадоволення нами – з нас *як з гуся вода*; буваємо обережними, пам'ятаючи про сумний досвід, – *дуємо на воду, обпалившись на молоцітощо*. Імплікація образу-символу *вода* у фразеологічній площині є розгалуженою й багатогранною, зокрема в обрядодіях наявні такі асоціативні зв'язки: *вода – щастя, вода – доля*, оскільки перша була важливим компонентом для вгадуванні долі. У давнину чаклуни, дивлячись на непочату воду, дізнавалися, хто винен у зуроченні. Наші предки за відображенням на водяному плесі вгадували свою долю, передбачали небезпеку, визначали правильність рішень. На свято Івана Купала дівчата пускали на воду вінки, ворожили на нареченого. Це посприяло формуванню таких фразеологічних одиниць: *Мов у водудивитися*; *Як у воду глянути* тощо. Отже, народні афоризми сформувалися на підвалинах повір'їв і звичаїв українського народу. Це є свідченням того, що людина не лише називає окремі

реалії, а й втілює їх сутність у номінації, унаслідок чого на лексему *вода* нашаровуються різноманітні поняття.

Усі зафіксовані фразеологізми з лексемою *вода* (77) у «Фразеологічному словнику української мови» [8] мають антропоцентричне спрямування. Їхню змістову парадигму формує сукупність маркерів життєдіяльності соціуму, серед яких виокремлюємо такі:

1. Мовні одиниці на позначення сімейних стосунків: *Десята (сьома) вода на киселі*. Дуже далека рідня; *Як риба з водою*; *І водою не розлити*. Жити дружно, мирно, у злагоді, не розлучити, не роз'єднати кого-небудь тощо.

2. Декларатори власне етнологічних понять: *Виливати переполох*. Лікувати перелякану людину або знервовану людину знахарським способом; *І вода освятиться*. Хто-небудь помре, буде вбитий; *Як чорт свяченої води*. Боятися, сахатися тощо.

3. Фразеологізми, що увиразнюють побажання щастя, здоров'я й добробуту: *З роси та з води*; *Будь здорова, як вода*, *Будь багата, як земля*, *Агожа, як цвіт-рожа!*; *З роси та води вам!*; *Нехай пливе за водою*. Побажання забути що-небудь, не повертатися до чогось тощо.

4. Номінації, що окреслюють семантику кількості, якості, способу дії: *Як воду пити*. У великій кількості або легко; *Як води напиться*. Дуже швидко, дуже просто; *Як зводи*. Зовсім несподівано, раптово. Дуже легко, добре, вдало; *Хоч з лиця водинапиться*. Уживається для вираження вищої міри якості. Дуже вродливий, красивий тощо.

5. Фразеологічні одиниці, що виражають дію: *Набрати шоломом води*. Здобути перемогу; *Виводити начисту воду*. Викривати чию-небудь непорядність, нечесність. Відкрито звинувачувати кого-небудь, картати за щось; *Замутити воду*. Навмисне заплутати яку-небудь справу, зробити щось неясним, незрозумілим; *Лізти у воду, не знаючи броду*. Робити що-небудь без попереднього обміркування, зважування; *Товкти воду у ступі*. Займатися чим-небудь непотрібним, марно гаяти час; *Ховати кінці у воду*. Не залишати ніяких ознак, слідів від якогось вчинку; *Лити воду*. Говорити або писати некоректно,

нецікаво, поверхово висвітлювати якусь тему; *Як у воду дивитися/глянути*. Ніби знати наперед, заздалегідь тощо.

6. Репрезентантами стану людини є такі вербалізатори: *Вертітися (крутитися) як муха в окропі*. Бути постійно зайнятим, заклопотаним; *Хоч у воду*. Уживається для підкреслення безвихідного становища; *Як холодною (зимною) водою облитий*. Розгублений, пригнічений, приголомшений; *Як риба у воді*. Почуватися вільно, невимушено, добре; *Як холодною водою обдати*. Викликати в кого-небудь стан сильного хвилювання, збентеження, переляку, бути враженим, приголомшеним; *Мов уводу опущений*. Дуже похмурий, сумний хто-небудь; *Пройти крізь вогонь і воду*. Виявитися дуже спритним, мужнім, витривалим тощо.

7. Маніфестанти поняттєвого поля «риси характеру»: *І в ложці води не спіймати*. Хто-небудь дуже хитрий, спритний; *Води не замутишь*. Дуже лагідний, скромний, сумирний; *Тихіший води, ніжчий трави*. Дуже скромний, покірний, непомітний; *Варити воду з когось*. Знущатися з кого-небудь, показуючи свої примхи, вередуючи перед ким-небудь чи прискіпуючись до когось; *Виходити сухим з води*. Знаходити вихід із скрутного становища. Будучи винним, залишатися непокараним або незаплямованим; *Як з гуски вода*. Хто-небудь не реагує на щось, ніщо не впливає, не діє на когось; *Ні за холодну воду*. Нічого не робити, нічим не займатися (ледачий) тощо.

8. Експлікатори семантичної площини «швидкоплинність людського життя, його незворотність»: *Літа пливають(спливають) за водою; Збігли літа, як вода; Учорашньої води не доженеш; Прийшло з води, пішло з водою; Пролиту водуназад не збереш; Ще до того багато води втече*. Якась подія буде нескоро; *З того часу багато води втекло*. Про подію, яка відбулася давно; *Спливло за водою, Як лист за водою*. Про те, що втрачене й не повернеться; *Двічі в одну воду не вступиши*. У разі, коли людина хоче повторити те, що було колись, але умови вже змінилися тощо.

Отже, лексема *вода* формує неоднозначні фразеологічні змістові відношення, які хоч і не потребують широких контекстів завдяки традиції

вживання, проте її розгалужена варіативність потребує лексикографічної обізнаності. Семантико-граматична характеристика цієї групи фразеологізмів неоднорідна, вони співвідносні з різними частинами мови, переважно з дієсловами, прикметниками, прислівниками. Номінація *вода* хоч і є стрижневою в структурі фразеологізма, але не власне вона мотивує численні значення таких мовних одиниць, а інші її компоненти, які реалізують цілісну семантику сполучення слів. Хоча прозорість внутрішньої форми фразеологічних номінацій забезпечує саме образ-символ *вода*.

Аналіз сталих мовних сполук, які є похідними обрядових контекстів, потребує не лише оперування певними мовними процесами, а й застосування відповідних знань з історії, культури, фольклору. Образність і символіка таких одиниць є надбанням народної філософії, етики й естетики. Вербалізуючись у мовному дискурсі, образ-символ *вода* експлікує лексичну взаємодію архетипних, символічних, асоціативних, стереотипних уявлень українського етносу. Тому вважаємо перспективним системний етнолінгвістичний аналіз образів-символів, що сприятиме відтворенню цілісної українськомовної картини світу.

Література:

1. Василькевич Г. Свято Юрія: контамінація і синтез у календарній обрядовості // Народознавчі зошити. 2001. № 3. 512–516.
2. Вовк Хв. Студії з української етнології та антропології. К.: Мистецтво, 1995. 336 с.
3. Еліаде М. Мефістофель і андрогін / Пер. з фр. Кьорян Г. К.: Основи, 2001. 305-467.
4. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – Текст – Семиосфера – История. М.: Языки русской культуры, 1996. 464.
5. Максимович М. Дні та місяці українського селянина / Упоряд., пер. з рос. В. Гнатюка. К.: Обереги, 2002. 189.
6. Муравський шлях – 97: Матеріали комплексної фольклорно – етнографічної експедиції / Упор. Красиков М., Олійник Н., Осадча В., Семенова М. Харків:

1998. 359.

7. Українські чари / Упоряд. О.М. Таланчук. К.: Либідь, 1994. 96.

8. Фразеологічний словник української мови: у 2 кн. К.: Наук. думка, 1993. Кн. 1. 528, Кн. 2. 984.

9. Чубинський П. Мудрість віків: (Укр. народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського): У 2 кн. К.: Мистецтво, 1995. Кн. 1. 224, Кн. 2. 224.

10. Швидкий С. М. Етнокультурна спадщина населення Слобідської України XIX – початку XXI ст. у системі сучасних знань та світоглядних уявлень [монографія]. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2016. 409.

Annotation

Part 1. Linguistic Historiography

- 1.1. *Volodymyr Glushchenko, Anzhelika Lykhachova, Olha Rybalchenko.* **At the origins of genealogical classification of languages: historicism and linguistic relation.** The article reveals the views of harbingers of comparative-historical linguistics (the 11th–18th centuries) related to the genealogical classification of languages, starting from its origins to the first quarter of the 19th century. It is noted that the emergence of the comparative-historical method (the first quarter of the 19th century) was facilitated by the discovery of Sanskrit (at the end of the 18th century) by Europeans. It is emphasized that the idea of the origin of the number of Indo-European languages from a single proto-language as a source that no longer exists was expressed by G.-L. Kerdu (1767).
- 1.2. *Olena Holub, Yuliia Lunhu.* **P. Buzuk's views on methodology of historical linguistic research.** The authors aim at presenting the historical linguistic theory of Petro Buzuk from the perspective of Ukrainian Linguistics of the 20s–30s of the 20th century. The presented article considers the methodological problems of linguistic research discussed during the 20s of the 20th century in the “Proceedings of History and Philology Department of the Academy of Sciences of Ukraine”. The material of the discussion helps to trace the evolution of Petro Buzuk's linguistic theory and to outline the views of such linguists as V. Hantsov, V. Demianchuk, and M. Hrunskyi on methods of studying the history of language.
- 1.3. *Anna Nikolaichuk.* **Studying parataxis and hypotaxis in the concepts of scientists of the 20s - 60s of the 19th century.** The article describes and analyzes the first attempts concerning the investigation of the problem of coordination

and subordination in the complex sentence (on the example of the scientific papers by O. Vostokov, A. Heize, R. Kühner, P. Perevleskyi, M. Hrech, F. Buslaev, V. Staiunin and others). It is clarified the main approach of the grammarians to interpretation of syntactic connections in the complex sentence. The results of the analysis indicate that the problem of expression means of coordination and subordination connections, their essence and distinctive features occupied an important place in the syntactic studies of the 20s–60s of the 19th century.

- 1.4. *Oleksandr Piskunov, Yevheniia Kalatur. Representatives of the Kazan linguistic school about the problem of parent language.*** The purpose of this work is to study the views of the linguists of the Kazan school I. O. Baudouin de Courtenay and V. O. Bohoroditskyi and others on the problem of parent language. Along with the «family tree» theory it has arisen the theory, based on the principle of linguistic continuity, and which modeled the origin of languages in the form of gradual transitions from one language group to another on the background of close contact (given on the convergence). The scientists of the Kazan school modeled the aforementioned divergent-convergent processes on the basis of allocation of the stages of evolution of the sounds, and they reconstructed the earliest stages in the aspect of the divergent theory of the «family tree».
- 1.5. *Maryna Rudenko. On the issue of classification of English social dialects in linguohistoriographical aspect (the 19th – the 21st centuries).*** The article is devoted to the issue of general theoretical learning of social dialects. The analysis of the studies of theoretical aspects of sociolects in the studios of the European countries and the USA is presented. The approaches of the scientists to the classification and demarcation of social dialects are analyzed and compared. The attention is paid to the problems of classification and the definition of the English social dialects. Different views concerning the classification of social dialects are given in the linguohistoriographical aspect.

1.6. *Viktoriia Slabouz, Mariola Macala. Anthropocentrism from the viewpoint of linguistics.* The present article reveals the meaning of the concepts of “anthropocentrism”, or “human factor in language”, “anthropocentric”, “anthropic”. Considering the above-mentioned concepts within the framework of this study allows identifying specific reasons for the blurring of the boundaries of the anthropocentric idea in modern linguistic discourse. These reasons lie in the use of various terminological units to denote the consideration of the human factor in linguistic works, in the ambiguity of assessments of anthropocentrism and attribution of various status positions to it, and in the variety of its interpretations. In the article, it is provided a brief historical overview of the recognition of anthropocentrism as a key principle of modern linguistics and a comparative analysis of anthropocentrism and systemocentrism. Anthropocentricity is postulated as a universal language feature which depends on the specific socio-cultural component.

Part 2. Slavistic Studies

2.1. *Nataliia Kochukova, Olena Reshetniak, Veronika Seleznova. New trends in the use of transformed colorful set phrases of biblical origin in the language of modern Ukrainian media.* In the article the terms of the application of new stylistic displays of the colorful set phrases of biblical origin are found in the language of modern Ukrainian media texts; it is analyzed the use of the most important methods of phraseological transformation; it is shown expressive possibilities of the transformed units; the transformed units are investigated, which are an accurate, timely instrument of polemics, influence on the emotions of recipients, the formation of public opinion, a means of reporting the author’s position.

2.2. *Nataliya Ovcharenko, Viktor Razzhyvin. Professional text as a means of transmission of professional knowledge in the learning process of higher*

pedagogical school. The peculiarities of the professional text for learning purposes are considered on the example of higher pedagogical education. The defining characteristics of the branch text as a communicative unit are determined. The functions of educational texts and their varieties are analyzed, and the factors of communicative usefulness are also investigated. The analysis of textual units of different levels is carried out, in particular, the decisive role of branch terms is emphasized. Some aspects of the regulation of professional speech are highlighted.

2.3. Anna Orel. Forming hardness / softness correlation in the Ukrainian language. The problem of forming correlation in Ukrainian language and its further development is relevant for modern researchers. Studying this problem (based on the Slavic languages) was carried out by R.I. Avanesov, L. E. Kalnyn, V. M. Chekman, Yu. Ya. Burmystrovych etc. In the works of scientists, it has been concluded that the formation of hardness / softness correlation in the Eastern-Slavic languages is associated with the disintegration of the group-phonemes, the completion of the trend towards the component of synharmonicity and the decline of the reduced.

2.4. Olha Rybalchenko, Daniel Palimqka. Nicknames derived from the names and surnames of the inhabitants of Sloviansk. The article is devoted to the study of nicknames, derived from names or surnames (last names) of their owners. The typeset is determined, and the characteristics of the names are analyzed, functioning as nicknames. The article examines the modern nicknames of the inhabitants of Sloviansk, taking into account their lexical and semantic base, emotional and expressive color, associative connections, and structure. Nicknames derived from appellative names are considered, as well as their functioning in the anthroponymic microsystem based on unofficial anthroponymy of Sloviansk. The structural types of formation of nicknames-abbreviations are determined. Special attention is also paid to nicknames, derived from surnames based on different types of associations.

- 2.5. Iryna Riabinina, Nataliia Lysenko. Methods and peculiarities of translation of certain groups of proper names and brands.** As a result of analyzing the examples of proper names and brands on which this article is based, the authors have found the answers to the questions about the translation of proper names, translation methods, and situations, in which cases one should use a particular variant of translation. It can be concluded that the translation is mainly carried out by the method of transcription, as its main purpose is not a conceptual translation, but the adequacy of the perception of a proper name by people who speak different languages.
- 2.6. Oksana Sushko, Tetiana Poliakova, Hanna Kovalova. Phraseological semantics as a factor of expression of mental features of the people (on the material of the Ukrainian and Polish languages).** The work presented is devoted to the study of phraseological semantics from the point of view of the expression of the worldview features of an individual nation in it. The phraseological coloring of everyday speech of Ukrainians and Poles is considered based on phraseological units of colloquial style. The result of the study is the conclusion that in both languages there are phraseological units, the content of which allows distinguishing the common and the different in modeling the Ukrainian people's and Polish peoples' picture of the world picture.
- 2.7. Serhii Shvydkiy, Nadiia Shvydka, Olena Reshetniak. The figurative potential of the symbol of water in the worldview of the Ukrainians.** The article is devoted to the ethnolinguistic analysis of the archetypal symbol of *water* as a marker of the Ukrainian worldview. The linguistic units which are represented in the article encode elements of the Ukrainians' worldview about the symbolic essence of *water*. The authors clarify the significant functionality of this symbol in the beliefs of the Ukrainians. The semantic varieties of phraseological units with the lexical item *water* are examined, the image-associative potential of such linguistic units is outlined.

Part 3. German Studies Within New Studios

- 3.1. *Elina Ananian. Paronymic devices as linguostylistic mechanisms of expressive and evaluative modality actualization.*** In the article the paronymic devices are analyzed. It is stated that “pun” and “play on words” as techniques of paronymic attraction demonstrate emotive and expressive power. The linguistic potentialities of the paronymic devices, such as the potentiality to actualize emotive and evaluative modality; to create the comic effect; to intone the text aesthetically with the purpose to concentrate the recipient’s attention on the definite collision; to realize the emotive influence; to arrange emphases; to expose author’s intention are decoded.
- 3.2. *Ruslana Padalka, Olena Kolhan, Olena Ratushna. The nominative «Coronavirus Disease» in the German media.*** The development of science, technology, culture, various fields of knowledge and practical activities of members of society leads to the emergence of new lexical units to denote special concepts. Therefore, communication in any field of human activity involves the widespread use of new vocabulary. The replenishment of the lexical-semantic system has taken place with the help of different types of morphological word creation: word formation, affixation, reduction; on the basis of semantic changes, as a result of which some words acquire new meanings or begin to be used mainly in their terminological meaning; and borrowings mainly from English. On the other hand, innovations are actively entering the general language use, turn popular and, as a result, become an integral part of the lexical system of a particular language. Both processes require a detailed analysis, which is reflected in the works of domestic and foreign linguists.
- 3.3. *Svitlana Pampura. On the issue of phonetic adaptation of English borrowings in the Ukrainian language.*** The article is devoted to the issue of special features of adaptation of English borrowings into the Ukrainian language on the phonetic level considering the graphic means of their application. The regular character of changes in borrowed words in the recipient language is

revealed. A rich empirical material offers a set of phonetic and graphic correspondences, which provide adaptation of English borrowed words into the Ukrainian language.

3.4. *Olha Radziewska, Kacper Pokusa. Peculiarities of slang correlation with literary standard of the English language.* The article considers the relationship between slang and the literary standard of the English language. The lexical and semantic peculiarities of slang variants are presented on specific examples: American, Australian, Indian and others. It is noted that slang units of language do not meet the literary standards of the language, but at the same time there is some connection between them. The importance of the existence of slang as a unit of language is emphasized.

3.5. *Svitlana Ryzhkova, Donat Przybylski. Peculiarities of use and characteristics of cultural component of phraseological units of English slang.* The article considers the role of phraseological units of slang in the system of the English language. Particular attention is paid to the culturally significant component of slang and its origin. The author emphasizes that English slang is an integrative and integral component of the English language, which is an unconditional and absolute part of culture of the English linguistic-cultural community. On the examples of Americanisms, the functions and the place of phraseological units of slang in English are considered in detail. Their inseparable connection with the culture and traditions of a certain society is emphasized.

3.6. *Viktoriia Roman, Olena Holub, Viktoriia Domina. Rendering realia and colour nominations as a specific problem in the translation of fiction works for children.* The article deals with the peculiarities of the translator's work while rendering fiction works for children. The translator should consider the psychological, cognitive, and intellectual aspects of the young readers' personalities that predetermine the use of certain elements in translation. The task of the translator is to determine the best approach to avoid over-domestication and over-foreignization in translations for children.

The benchmark should be the task of preserving the functions of intellectual and emotional development performed by the original.

- 3.7. *Maryna Shevchenko, Malgorzata Turbiarz. Lexical peculiarities of forming political vocabulary of the English language.*** The article considers the use of political vocabulary in English. The lexical peculiarities of forming political expressions of the English language are analyzed. The examples of borrowings of political expressions from other languages are given separately. The importance of political discourse as a separate lexical formation in the English language is emphasized. The special functions of political vocabulary, which consist in providing utterances with an emotional load, are noted.

Part 4. History and Theory of Literature in Modern Philological

Epistem

- 4.1. *Viktoriia Dmytrenko, Larysa Zhyzhchenko. Specificity of representation of the artist's fate under the conditions of lack of freedom in Borys Teneta's short story "Vynakhidnyk" ("Inventor").*** The article analyzes the little-known story by B. Teneta "Vynakhidnyk" ("Inventor") (1933) from the standpoint of representing in it the theme of the artist's fate under the conditions of lack of freedom. It is noted that the story of the Ukrainian writer fits into the global context of works on similar topics. The artist's ability to recreate veiledly the suffocating atmosphere of the 1930s with a certain prediction of future events is noted. It allowed him to publish his work under strict censorship. Today, the story is introduced into the science context thanks to the writer's daughter, who agreed to provide a scanned copy of the original edition.
- 4.2. *Nadiia Tenditna. Features of the investigation in Oles Ulianenko's detective novel «Dauphin of Satan».*** O. Ulianenko ignores the classic signs of the detective, in which the image of the investigator is the smartest among the characters and cannot be a criminal. The detective also undergoes significant

transformations in the process of the investigation, but the intrigue and mystery remain unchanged. The investigations of a series of murders are carried out by «intuitive» analysis and penetration into the psyche of the offender. The reader competes simultaneously with several different investigators, having the opportunity to get closer to the one who is closer to him in spirit.

4.3. *Ihor Kazakov, Valerii Syrotenko. Manifestation of mythological thinking in O. Gonchar's novel «Your dawn» and V. Pelevin's story «Yellow arrow».*

The given article treats the kinds and motives of movement in O. Gonchar's novel "Your Dawn" and V. Pelevin's short story "Yellow Arrow". Although the above-mentioned literary works are written at different times and they are based on different reality background, both feature a certain similarity: estrangement of man from the natural and the unaffected under the influence of implacable circumstances. This estrangement has a detrimental effect on the emotional state of mind of the individual and results in the inevitable conflict with the surrounding world. This state of mind in both works is usually expressed by means of postmodern simulacra.

4.4. *Yuliia Ledniak, Hanna Ledniak. Female characters in short stories by M. L. Kaschnitz.*

The article is devoted to the study of female images in the short stories by the German writer M. L. Kaschnitz. The images of the main female characters of the stories «The Red Net», «Once in the afternoon, in mid-June», «The Straw» and «Ghosts» are analyzed. Two variants of a woman-mother image and two variants of a woman-wife image are revealed. Portrait characteristics, presence or absence of the characters' names, speech of the female characters are considered to be important methods of creating female images in the stories under analysis.

4.5. *Nazar Liashov. Aspects of visualization of poetic works.*

The paper considers the aspects of visualization of poetic works. It is found that the concept of "visualization" is currently used by scientists in various fields: medicine, architecture, computer graphics, psychology, mathematics, culturology, and at the same time it has long been used in poetic-syncretic art. It is determined that

visual poetry has a long tradition in both world and Ukrainian literature. It is analyzed that visual poetry allows authors-poets to experiment and discover new semantic layers.

**4.6. *Maksym Nestelieiev, Olha Nestelieieva. Sublimation of elements of painting intexts (on the example of E. Andievska`s creative studios).*** The article is devoted to the works of the outstanding diaspora poet Emma Andievska. One of the peculiarities of E. Andievska`s depiction of landscapes is the length of time, which is not typical for painting at all (simultaneously one observes houses suddenly the frame changes and, in their place, one sees clouds), and it`s another advantage of combining different arts. Depicting complex metaphysical states, the poet often blurs not only the boundaries of space and erases the sense of time, but also crosses the line that separates the small from the big, the grand and the cosmic from the meager and the earthly, as well as the white from the black, the eternal from the prominent, painting from literature. As a result, such unexpected and deep images are born as “eternity crust”, “cloud in a glass”, “all eternity as a single quantum”, “samum curled in a transparent glass”, “ram – galaxy – on the smears”, “half-landscape raised on a pitchfork”, “in a plate – among the islands – Ithaca”, “all being, as non-being – just a litter”.

4.7. *Viktor Razzhyvin, Nataliya Ovcharenko. Peculiarities of perception and understanding of events of the Russian-Ukrainian war in the works of Ukrainian writers - its participants.* The article is devoted to the events of the Russian-Ukrainian conflict in Eastern Ukraine. The issue of genre, peculiarities of modeling of military and everyday life, the problem of understanding war as an important event in the life of literary characters and society are considered on the basis of the works of combatant writers V. Ananiev «Footprints on the Road», V. Zapeka «Puppy», Sergei Sergeevich «Dirt [*khaki]».

Part 5. Relevant Problems of Professional Training of the Teacher-Philologist

- 5.1. *Olha Bilychenko, Valentyna Kovalenko. Professional socialization of students-philologist in terms functioning of social-communication space of higher educational institution (on the example of the Philological faculty of the SHEI “Donbas State Pedagogical University”).***The article attempts to reveal the peculiarities of the process of socialization of students-philologists. The blocks for training future teachers are analyzed. The subject of the study is the process of professional development of the future philologist's personality. The authors have come to the conclusion that this is the unity of two components: the formation of the student as a future specialist and his/her socialization. The role of social-communicative space in this process is emphasized.
- 5.2. *Iryna Korotiaieva, Oksana Babenko. Professional development and in-service training of foreign language teacher.*** The article is devoted to relevant problems of the professional development of the foreign language teacher in the current conditions of the educational process. Different points of view in foreign methodology on the problem of the ESL teacher professional development are analysed. Professional development is treated as an important means for defining and redefining professionalism for the teaching profession. Possible ways for professional development (in particular, in-service teacher training courses, action research, cooperative/collaborative development, peer teaching and peer observation, participation in various teachers' groups, teachers' associations, the virtual community, etc.) are considered. The main features, procedures, and strategies for ESL teachers' activities following these ways are characterised.
- 5.3. *Oksana Liakh, Danylo Liakh, Marharyta Holovash. English language teaching in institutions of secondary comprehensive education of Ukraine under the conditions of distance learning educational process: difficulties and ways to overcome them.*** The article presents the experience of teaching

English in institutions of secondary comprehensive education of Ukraine under the conditions of the distance learning educational process. The difficulties that have arisen at each stage of learning in secondary school, as well as the ways to overcome them are described. The peculiarities of the organizational-advisory role of the teacher in the educational activities of pupils during distance learning are outlined. It is emphasized that parents play an important role in ensuring the pupils' readiness concerning distance learning. To organize distance learning with primary school pupils has appeared the most difficult, and the easiest – with high school pupils. At the same time, technical difficulties have become common for all pupils. It is also emphasized that both pupils and teachers have got psychological problems, which have been caused by social distancing due to unusual conditions.

- 5.4. *Natalia Matorina, Alla Ruban. History of philology in the system of current humanitarian knowledge: linguodidactic aspect.*** The scientific study presented is devoted to the description of the theoretical-methodological principles and applied problems of teaching the discipline «History of Philology» at the philological faculties of pedagogical institutions of higher education. The role and essence of the course «History of Philology» for the upbringing and education of the professional personality of the future teacher-philologist are characterized. The authors' version of the educational academic programme of the discipline is offered. Various didactic material on practical mastering of educational material on history of philology is presented, such as problem questions, problem-analytical and creative tasks, terminological dictations, test tasks of open and closed forms of different types, approximate topics of reports-presentations, essays, etc.
- 5.5. *Lidiia Narizhna, Józef Kaczmarek jr. Forming key competences of future English teachers.*** The article considers the problem of forming the key competences of future English teachers. The components of the concept of “professional competence” are revealed and the levels of capacities that are actualized in the process of organizing students' educational activities are also

analyzed. Based on the analysis of scientific and pedagogical literature, the key competences that should be formed in future English teachers to ensure their readiness for successful teaching are summarized.

5.6. *Nataliia Nikitina. Principles of using multimedia teaching means in professional foreign language training of future foreign language teachers.* The article specifies that introducing multimedia technologies in the process of professional foreign language training of students, future teachers of foreign languages, requires adherence to the principles defined by the author, taking into account the peculiarities of this process and which will serve as its theoretical basis. The following principles are singled out: the principle of compliance with the needs of society, the principle of taking into account the interests and professional needs of students, future foreign language teachers, the principle of modeling the professional activities of future foreign language teachers, the principle of the communicative direction of professional foreign language training of future foreign language teachers, the principle of visibility, the principle of the integrated use of multimedia teaching aids, the principle of positive emotionality; the principle of compliance with ergonomic standards. It is also proved that the effectiveness of using multimedia means in the educational process, which ensures the formation of professional foreign language competence of future foreign language teachers, occurs in compliance with specific didactic conditions.

5.7. *Alla Ruban, Natalia Matorina. Peculiarities of studying the language of works of fiction of foreign literature.* The article considers the issues of studying the language of works of fiction of foreign literature pieces at the lessons of Foreign Literature in secondary comprehensive institutions. The role and significance of the language of the work of fiction are characterized to understand and realize all its components. Various didactic material for practical mastering of means and methods of language analysis of works of fiction studied in the language of the original (on the example of Russian-language texts) is offered: nominative and lexico-expressive, lexico-synonymic

functions of artistic speech, and types of verbal-subject image-creation. Therefore, the principle of unity of learning and development is realized.

5.8. *Svitlana Siechka, Olesia Dmytriieva. Using media technologies as a way of increasing personal and professional skills of future English language teachers.* The article considers the role of technological and media resources in the process of personality development. Their application at English lessons enhances motivation and develops students' linguistic skills. The authors give a detailed description of such media resources as television, radio, newspapers, and the Internet. The most effective is using media resources together with specific pedagogical methods at the lessons of English. Visualization is the most effective factor in using media resources at the lessons of English.

About the Authors

Part 1. Linguistic Historiography

1.1. *Volodymyr Glushchenko* – DSc in Philology, Professor

Olha Rybalchenko – Assistant

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Anzhelika Lykhachova – Lecturer

Horlivka Institute for Foreign Languages of State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Bakhmut, Ukraine.

1.2. *Olena Holub* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Yuliia Lunhu – Lecturer

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

1.3. *Anna Nikolaichuk* – PhD in Philology, Senior Lecturer

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

1.4. *Oleksandr Piskunov* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Yevheniia Kalatur – Deputy Director for Educational Work

Oleksandrivska Pivotal School, Oleksandrivka, Ukraine.

1.5. *Maryna Rudenko* – PhD in Philology, Senior Lecturer

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

1.6. *Viktoriiia Slabouz* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Mariola Macala – Lecturer

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

Part 2. Slavistic Studies

2.1. *Nataliia Kochukova* – PhD in Philology, Associate Professor

Olena Reshetniak – PhD in Philology, Associate Professor

Veronika Seleznova – Student

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

2.2. *Nataliya Ovcharenko* – PhD in Philology, Associate Professor

Viktor Razzhyvin – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

2.3. *Anna Orel* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

2.4. *Olena Kolhan* – PhD in Philology, Associate Professor

Olha Rybalchenko – Assistant

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Daniel Palimąka – Lecturer

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

2.5. *Iryna Riabinina* – PhD in Philology, Associate Professor

Nataliia Lysenko – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

2.6. *Oksana Sushko* – PhD in Philology, Associate Professor

Tetiana Poliakova – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Hanna Kovalova – PhD in Philology, Associate Professor

Donbass Machine-Building Academy, Kramatorsk, Ukraine.

2.7. *Serhii Shvydkiy* – DSc in History, Associate Professor

Nadiia Shvydka – PhD in Philology, Associate Professor

Olena Reshetniak – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

Part 3. German Studies Within New Studios

3.1. *Elina Ananian* – PhD in Pedagogy

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

3.2. *Ruslana Padalka* – PhD in Philology, Associate Professor

Olena Kolhan – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Olena Ratushna – Top-rank Teacher

Sloviansk Pedagogical Lyceum, Sloviansk, Ukraine.

3.3. *Svitlana Pampura* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

3.4. *Olha Radzievska* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Kacper Pokusa – Lecturer

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

3.5. *Svitlana Ryzhkova* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Donat Przybylski – Lecturer

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

3.6. *Viktoriia Roman* – PhD in Philology, Associate Professor

Olena Holub – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Viktoriia Domina – DSc in Pedagogy, Associate Professor

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

3.7. *Maryna Shevchenko* – PhD in Philosophy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

Małgorzata Turbiarz – PhD

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

Part 4. History and Theory of Literature in Modern Philological Epistem

4.1. *Viktoriiia Dmytrenk* – DSc in Philology, Professor

Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, Ukraine

Larysa Zhyzhchenko – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.2. *Nadiia Tenditna* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.3. *Ihor Kazakov* – PhD in Philology, Associate Professor

Valerii Syrotenko – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.4. *Yuliia Ledniak* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

Hanna Ledniak – Senior Lecturer

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.5. *Nazar Liashov* – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.6. *Maksym Nestelieiev* – PhD in Philology, Associate Professor

Olha Nestelieieva – Senior Lecturer

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

4.7. *Viktor Razzhyvin* – PhD in Philology, Associate Professor

Nataliya Ovcharenko – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

Part 5. Relevant Problems of Professional Training of the Teacher-Philologist

5.1. *Olha Bilychenko* – DSc in Social Communications, Professor

Valentyna Kovalenko – Senior Lecturer

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

5.2. *Iryna Korotiaieva* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Oksana Babenko – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Headmaster
Sloviansk Pedagogical Lyceum, Sloviansk, Ukraine.

5.3. *Oksana Liakh* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Danylo Liakh – Teacher

Marharyta Holovash – Teacher, Deputy Director for Educational Work

Bylbasivka Pivotal Secondary Educational Institution of I-III levels, Sloviansk, Ukraine.

5.4. *Natalia Matorina* – PhD in Philology, Associate Professor

Alla Ruban – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

5.5. *Lidiia Narizhna* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine

Józef Kaczmarek jr. – Lecturer

The Academy of Management and Administration in Opole, Opole, Poland.

5.6. *Nataliia Nikitina* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

5.7. *Alla Ruban* – PhD in Philology, Associate Professor

Natalia Matorina – PhD in Philology, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

5.8. *Svitlana Siechka* – PhD in Pedagogy, Associate Professor

Olesia Dmytriieva – PhD in Pedagogy, Associate Professor

State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk, Ukraine.

